

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The version of the following full text has not yet been defined or was untraceable and may differ from the publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/74570>

Please be advised that this information was generated on 2019-02-22 and may be subject to change.

McDarwin

Door: Henk van Houtum

Dit jaar is het 200 jaar geleden dat Charles Darwin werd geboren en 150 geleden dat hij zijn evolutietheorie publiceerde. Daarin maakte hij duidelijk dat zij die het best zijn aangepast aan de omgeving overleven: de survival of the fittest. Maar een biologische analyse is nog geen politieke strategie. Toch is dat wat er is gebeurd. Zijn biologische analyse is door het neoliberalisme verbasterd tot een enkelvoudig, agressief beleidsdevies: win van je concurrenten. Dit, wat ik noem, McDarwinisme heeft op vele terreinen wortel geschoten en is, de kredietcrisis ten spijt, nog altijd zeer resistent. Ook hogescholen en universiteiten concurreren nog altijd massaal om de gunst van de student. Want elk diploma levert geld op. We kennen inmiddels de gevolgen van deze dwaze onderwijsfinanciering: een massale studenteninstroom, een diploma-inflatie, een managersbureaucratie die imago vooropstelt, wil scoren, praat in ranglijstjes en afrekenet op aantallen. Over de daling van het niveau zelf geen woord. Als we het maar beter doen dan de concurrent. Wat telt is de maximalisatie van de omzet: studenten in, diploma's uit. Ook in het onderzoek heerst het McDarwinisme. Universitaire onderzoeksfinanciering is in toenemende mate afhankelijk van de competitie om het meest 'fitted' onderzoeksvoorstel, gefinancierd door overheid of commercie. Wetenschap komt hiermee steeds meer in de handen van ambtenaren en bedrijven die iets voorwaardelijks maken van wat gewoon basisfinanciering zou moeten zijn. Wat belangrijk wordt gevonden is het scoren op financiële indicatoren van de onderzoeksvoorstellen, de 'input'-kant, en scoren in het aantal en de impact van publicaties, de 'output'-kant. Het resultaat van deze fabrieksideologie is een massale stroom van weinig oorspronkelijke verhalen in tijdschriften die door gebrek aan voldoende lezerspubliek (want niemand leest al die artikelen) onbetaalbaar worden. Zo'n 80 procent van alle wetenschappelijke publicaties zijn verschenen in ons tijdsgewricht. Niet dat we ook 80 procent slimmer zijn geworden, maar schrijven moet, want anders word je gestraft in je onderzoekstijd en moet je meer onderwijs gaan geven. Meer onderwijs als strafkamp voor gefaalde onderzoekers. De zelfbevrijding van de homo universalis is geworden tot een tellende onderzoeker die werkt volgens het adagium dat je pas meetelt als je geteld kunt worden. Met de deur dicht en de blik naar binnen werkt de moderne wetenschapper zich omhoog op specialistische ranglijsten waarmee de universiteit zichzelf vervolgens 'verkoopt' in de acquisitie van studenten en onderzoeksgelden. En wat telt zijn de internationale commercieel uitgegeven journals. Een geograaf in Nederland die louter boeken schrijft of artikelen in Geografie, zal uiteindelijk gekort worden op zijn/haar onderzoekstijd. Het effect van deze gestandaardiseerde hypercompetitie om geld, diploma's en publicaties is precies het omgekeerde van wat we beogen; massaproductie en intellectuele verarming. Werkelijk vernieuwing vindt juist plaats op de randen. Dat vraagt om waardering voor de bedachtzame, de marginale, de dwarse, de dwaze, de onaangepaste, kortom niet de fittest van de massa, maar juist de misfit. Darwin zelf is niet schuldig aan de neergang van het hoger onderwijs, de economiseerders van zijn theorie wel. De inzichten van Darwin zijn nog altijd inspirerend voor de biologie. Maar laten we McDarwin snel definitief begraven